

Ga mee ... naar het strand

Zondagmorgen 17 september 2023, startzondag, Sint-Catharijnekerk, ds. Eibert Kok

Lezing: Jona 1 en 2

‘Ga mee...’ is het thema dat de landelijke kerk heeft meegegeven aan het nieuwe seizoen.

‘Naar het strand’ hebben we er zelf bij bedacht.

Omdat al die zandfiguren uit de quiz daaraan deden denken, maar vooral omdat strand voorkomt in het verhaal van Jona. Hij wordt geroepen om een klus te doen voor God, maar hij wil liever niet, hij zoekt een uitvlucht, hij gaat richting het strand, en dan niet om daar te relaxen, nee, het strand is voor hem de plek om te vertrekken naar een ver oord.

Hij zoekt een schip om zo diep mogelijk, zo ver mogelijk weg te duiken voor de stem die hem geroepen heeft. Hij wil er geen gehoor aan geven.

Het strand, de plek waar Jona zijn roeping verloochent en die stem achter zich laat.

Eindelijk verlost van dat stemmetje dat in hem spreekt en hem de andere kant op wil hebben.

Verlost? Blijkbaar toch niet, het laat hem niet los.

Het verhaal gaat verder. Jona gaat door een crisis heen en het deel van vandaag eindigt ermee dat de vis hem uitspuugt op het strand.

En dan, dat is het begin van de het volgende deel dat we volgende week zullen lezen, klinkt daar op het strand opnieuw die stem, die stem van God die hem roept om die klus op te pakken. Gaat hij het doen, ja of nee?

Daarmee is vanmorgen het strand de plek geworden om eens na te denken over de vraag waartoe wij nu geroepen worden in het leven en over de vraag in hoeverre wij daaraan gehoor geven, in hoeverre wij gehoor geven aan die stem in ons die ons misschien wel roept of aan de stem die van buiten op ons af komt.

Als iemand dacht bij het thema 'Ga mee ... naar het strand': Dat wordt relaxt, dan heeft die het mis. Op het strand klinken vandaag vragen: Wat is onze roeping? Geven wij daaraan gehoor? Ik heb daarbij deze afbeelding gekozen, niet een foto van een mooi strand.

Als iemand tegen je zegt 'Ga je mee naar het strand' kan dat allerlei gedachten oproepen, gedachten aan vakantie en mooie stranden in verre oorden, of aan een stranddag wanneer de stranden volstromen met zonzonbidders, of aan lekker lopen en uitwaaien op het strand.

Overall is wel een beeld bij te vinden. Ik koos voor deze, een schilderij van Els Geldof.

Misschien past die wel het meest bij het laatste: uitwaaien op het strand, even alles wat je in beslag kan nemen laten gaan, even stilstaan, en turen in de verte.

Misschien koos ik deze ook wel vanwege de kleuren. Veel blauwgrijze, donkere tinten. Donkere wolken die zich samenvakken daar rechtsboven en die hun weerslag hebben vlak voor je voeten rechtsonder. Maar door het grijs heen ook veel wit licht.

En ergens daarachter, in de verte het licht van de zon, dat daar rechts de aarde raakt, ook niet ver bij je vandaan, voorbij dat hele donkere daar vlak voor je voeten.

Is het de avondzon die we zien ondergaan, en zal het straks donker worden?

Is het het licht van de zon die daarboven achter de wolken verborgen is?

Of is het het morgenlicht dat een nieuwe dag aankondigt?

Eén ding weet ik zeker. Ook al zijn de wolken donker en dreigend, ergens daarachter schijnt de zon. Zo maakt dit schilderij bij mij het verlangen wakker naar warmte en licht.

Ik zie daar vier palen. Ze dragen de sporen van alles wat over hen heen gekomen is. Eén lijkt geknakt. De anderen staan fier overeind. Zo staan ze daar, bij elkaar, in weer en wind.

Misschien staan ze wel symbool voor mensen, voor ons, hunkerend naar warmte en licht.

'Ga mee' had de één tegen de ander gezegd, 'ga mee naar het strand, ook al ben je geknakt, ga mee, op zoek naar het licht.'

Nou, ja, zomaar wat gedachten van mij bij dit schilderij.

Misschien is dit voor mij wel een reden om naar de kerk te gaan, steeds maar weer op zoek naar het licht en de warmte, mét elkaar, ook al ben je gehavend of geknakt, al pakken donkere wolken zich samen, ergens daarachter schijnt de zon van Gods licht en warmte.

Dat geloof, dat vertrouwen houdt me op de been. Daarnaar ben ik op zoek, daartoe weet ik me geroepen, door een stem waarvan ik maar niet loskom.

Ga méé, zou ik willen zeggen, elke keer weer, naar het strand hier in de kerk.

Nu weer terug naar het verhaal van Jona, Jona is helemaal niet op zoek naar licht en warmte.

Jona duikt zo diep mogelijk onder in het donker van het schip.

Dat is een hele vreemde reactie van iemand die het licht van God kent, want dát hij God kent als licht en warmte wordt wel duidelijk in het laatste hoofdstuk.

Hij wéét het wel: U bent een God die genadig is en liefdevol, geduldig en trouw.

Wat gaat er dan mis bij Jona?

Nou, geroepen worden door die stem van God is niet alleen dat wij geroepen worden naar dat licht toe, maar ook dat wij geroepen worden om dat licht te verspreiden, om lichtdragers te zijn.

Zoals een reflector het licht van de zon weerkaatst, zo worden wij geroepen om dat licht van God dat wij ontvangen te weerkaatsen naar de mensen, naar de wereld om ons heen.

Dat is, denk ik toch, ten diepste de roeping van ons mensen, om beelddraggers van God te zijn, om te weerkaatsen wat Hij ons aan warmte, licht en liefde geeft. Dat is, denk ik, mijn roeping als mens, onze roeping.

Wat ik zo herkenbaar vind aan Jona is dat hij weet wie God is, hij kent God, hij heeft God leren kennen, als een God van liefde en genade. Hij heeft God leren kennen in de tempel in Jeruzalem. Dat was de plek daarvoor. Zo wil de kerk, die gemeenschap van mensen, nog steeds de plek zijn om mensen daarbij te helpen, om God te leren kennen, zijn warmte en licht, de plek om te leren geloven, hopen en liefhebben, en daarmee ook de plek om te leren wat die roeping betekent.

Wat ik zo herkenbaar vond aan Jona is dat hij dat weet en toch voor zijn roeping wegloupt.

Die roeping betekent ook dat je niet wegloupt voor je verantwoordelijkheid.

Jona moet uit zijn comfortzone komen. Dat wilde hij niet.

Zo zie ik om mij heen verschillende mensen, als ze ergens voor gevraagd worden, al snel nee zeggen: geen tijd, geen zin, ik vind mezelf daar niet geschikt voor, noem maar op.

Nu weet ik ook wel dat 'ergens voor gevraagd worden' nog niet hetzelfde is als roeping, maar ergens stelt het je wel voor de vraag wat nou jouw roeping is, hoe jij nou je verantwoordelijkheid neemt, in de kerk en in het kerkenwerk.

Op petrus.protestantsekerk.nl is een mooi interview te lezen met Maroesjka Versantvoort. Zij werkt bij het Sociaal en Cultureel Planbureau en zij doet onderzoek naar arbeid en zingeving.

Vaak gaan de hoofden omlaag zodra de vraag gesteld wordt wie zich geroepen voelt. Om te notuleren, om ouderling te worden of om de rommelmarkt te organiseren. Toch speelt roeping een belangrijke rol in het werk voor de kerk en ook op andere terreinen. "Het hogere doel is essentieel bij roeping. Wie haar of zijn werk vanuit roeping doet, kan beter omgaan met tegenslagen, is gedreven en gaat voorbij aan eigen gewin."

Wat verstaat zij onder roeping?

"Mensen hebben het gevoel geroepen te worden om een bijdrage te leveren aan een hoger doel. Ofwel door God, vanuit religieuze motieven, ofwel vanuit een sterk gevoel in zichzelf. God of een innerlijke stem zegt je: neem deze taak op je, dit is een belangrijke opdracht in jouw leven.

Voor alle duidelijkheid: roeping is niet voorbehouden aan gelovige mensen. Ook zonder geloof kun je een roeping ervaren en ervoor kiezen je leven in te richten met het oog op een hoger doel. Dat hogere doel is essentieel bij roeping. De ervaring van roeping draagt bij aan het gemotiveerd raken én blijven."

"Belangrijk is dat mensen hun eigen bijdrage kunnen zien als een bijdrage aan een groter en hoger doel. Dan krijgt werk zin. Dat geldt zowel voor werknemers als voor vrijwilligers. Mensen die zingeving ervaren in hun leven en hun werk zijn actiever, gezonder, gelukkiger."

Tot zover Maroesjka Versantvoort.

Dat stelt mij voor de vraag: Hoe neem ik mijn verantwoordelijkheid vanuit die bron die God voor ons wil zijn? Hoe geef ik inhoud aan mijn roeping om beelddrager van God te zijn? Durf ik het aan om uit mijn comfortzone te komen? Of vlucht ik weg voor mijn verantwoordelijkheid? Ook al zal ik lang niet altijd aan mijn roeping beantwoorden, toch hoop ik dat ik daarvoor niet weglucht.

Zo staan we daar aan het strand, met die vraag.

Dat verhaal van Jona doet mij denken aan een ander verhaal, ook vanwege het lied dat we zo gaan zingen: het verhaal van de storm op het meer. In verschillende varianten komt dat motief in de Bijbel voor. Gered worden door het donker heen.

Die ervaring van de leerlingen van Jezus staat (net als in het verhaal van Jona) symbool voor het leven van ons mensen.

Wij mensen varen op de levenszee. Soms hebben we de wind mee in het leven, soms zit het tegen. Soms gaan stormen over ons heen en dreigen we meegesleurd te worden de diepte in en dreigt ons leven te stranden.

Telkens is er in die verhalen de roep, de schreeuw om hulp: Heer, help!

En telkens is er op onverwachte wijze de reddende hand.

Het beeld is wel ineens net andersom. Jona moest niet het schip in, hij moest juist het schip uít om aan zijn roeping te beantwoorden, maar in het lied klinkt het zo:

Ga in het schip, zegt Gij,
steek van het strand.

Vaar tegen wind en tij,
vaar naar de overkant,
wacht daar op Mij...

En het eindigt dan zo:

Ik ben het, zegt Gij dan.

Kom maar met Mij
mee naar de overkant.

Wees maar niet bang, zegt Gij,
hier is mijn hand.

Nog een ander lied borrelt bij mij op, uit het voor-vorige liedboek:

Neem, Heer, mijn beide handen
en leid Uw kind,
tot ik aan d' eeuw'ge stranden
de ruste vind!